Szerkesztőség és kiadó hivatal
Piac SIMONFFY-ház a városházával szemben

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr
Félévre	5 frt —
Negyedévre	2 frt 50
Egy hóra	1 frt —

Hirdetési díj:
Öt-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885. Debreczen. Kedd, junius 30. 124. szám

A konvent után.*)

Két szomszéd földbirtokos lakott, meglehetősen rendezetlen viszonyok között, századok olta egymás mellett. A kisebbiknek sok keserves tapasztalatok és szenvedésekből meritett okai voltak bizalmatlansággal tekinteni a nagyobbikra. Epen ezért nem csak nem közeledhetett hozzá, hanem hosszas küzdelmek és perlekedések után nagy áldozatokkal, birói jogérvényes itéletek alapján külön taggá rendezte a maga birtokát, keritésse, árokkal vette körül, csinált magának külön kertet, külön utakat. Multak az idők és végre észre kellett vennie, hogy azon költségek, melyekbe ez a szomszédok elől teljesen különben sem elzárható kert és utak fentartása kerülnek, egy kissé mégis terhesek és ezeket utoljára is a belső gazdaság sinli meg. Ugyanekkor a hatalmasabbik szomszéd is ráltta, hogy az ő gazdasága is megkivánja, hogy kertet, utakat készittessen (mert addig nagyrészt csak a szomszédok dülőin járt), és egyszersmind látta azt is, hogy kevesebb költségbe kerül és czélszerübb is, a helyett, hogy mindenütt uj utakat csináltasson, a melyeket az ő gazdasága sem bir meg, az eddig elhanyagolt szomszéddal kezet fogni és segedelmet nyujtani annak, hogy a közösen használható utakat együttesen helyezzék jobb karba, minthogy mindenik birtok különben is egy falu határához tartozik.

E hasonlat (ha leszámitjuk azon sántitást, a miben minden hasonlat szenved) meglehetősen megmagyarázza azon viszonyt, a melyben a protestáns iskolaügy és a magyar állam egymással állanak. Mindegyik rászorul a másikra. A protestantismus hosszu idő olta segélyezi az államot az által, hogy iskoláiban nem csak magának, hanem az államnak is nevel hazafias és müvelt polgárokat. De azon igények, melyeket a rohamosan fejlődő tanitásügy a középiskoláknál mai napság már felállitott, oly magasak, hogy a magyar protestáns egyház azokat a maga anyagi eszközeivel minden iskolájánál be nem töltheti. Nem töltheti be ugy sem, ha hiveinek áldozatkészségét teljes mértékben fel akarná is használni, nem töltheti be még azon elég szük keretekben sem, a melyeket zsinati törvényeiben maga magának kiszabott, a melyeknek pedig kevés idő mulva tágitása is szükséges leend. Es hogy nehány iskolájat, a melyeket sem felekezeti, sem nemzeti és közmüveltségi szempontokból el nem ejthet, elejtenie nem szabad, fentarthassa, a magyar állam segedelmét veszi igénybe. Az állam a kért segedelmet megadja.

Valyon abban a tényben, hogy a reformáta egyház néhány iskolájára az államtól segedelmet kér, foglaltatik-é egyházunknak akár kisebbsége, akár autonomiájának megsértése? Annak bevallása kétségtelenül benne foglaltatik, hogy a középiskolákra nézve annyira felfokozott ujabb anyagi áldozatokat minden ponton önerőnkből tejesiteni szegények vagyunk, mert ha az igy nem volna, az állam segedelmét a mint nem kértük eddig, ugy nem kérnők ezutánra sem. De ez nem kisebbség, ez nem megalázkodás és az autonomiának nem sérelme. A segély igénybevételének szükségét különben is mindenki elismerte, azon egyházkerület első sorban, a melynek küldöttei a konventen a segély feltételeinek elfogadását leginkább ellenezték.

Azon van tehát a kerdés sulypontja, hogy áldozott-é fel, adott-e cserébe a reformáta egyház ezen államsegélyért autonomiájából olyan valamit, a melynek hiánya iskoláinak, természetesen azon középiskoláinak, — mert hiszen a többiről szó sincs — melyek ezen államsegélyre rászorultak, protestáns szellemét megváltoztatni, vagy veszélyeztetni képes lenne. Nem áldozott, nem adott cserébe ilyet; már csak azért sem áldozhatott, mert ezen áldozatot tőle nem is kérték. A magunk felekezetének alkalmas emberei lesznek az állam által is tanárokká kinevezve, a mi felekezeti törvényes hatóságaink ügyelnek a tanitásra és tanárokra egyaránt az ily segélyzett intézetekben is. Es az állam nem fog olyan tanszékre tanárt nevezhetni, a melyik a felekezet féltett érdekeivel, szellemének megőrizésével, szóval a felekezeti méltó érzékenységgel közelebbi összeköttetésben van.

Ez nem kis fontosságu dolog. Mi olyan magyar irodalomtörténetet, e melyből a 16. és 17-dik század ugy szólva ki van hagyva, vagy legfölebb Pázmánnal és Zrinyivel van képviseltetve, nem tanithatunk, mert minekünk felekezeti szempontból szükségünk van hangsulyozni azt, hogy a 16. és 17-dik században mit köszönhet a magyar nemzeti müveltség és — dalom a reformatiónak, mert ennek tudásszak ban reánk nézve erkölcsi és felekezeti fejlesztő momentum rejlik. A magyar történelem tanitásában szintén teljes szabadsággal kivánunk mozogni, az áldozatokról, melyeket hoztak, a vérről, melyet ontottak őseink vallásunk és nemzetünk szabadságáért, felekezeti szempontból sem feledkezhetünk meg. Ferdinánd, Leopold és Pázmán mellett igazságos méltánylattal fogunk emlékezni a Bethlenek és Rákóczyakról, és azon szolgálatról, melyet fajunk erkölcsi erejének, hazaszeretetének megvédésében és a jelen számára megtartásában a magyar nemzetnek a protestantismus teljesitett.

Vagy abban van talán az autonomia sérelme, hogy az államtól a segélyllyel együtt bizonyos feltételeket is elfogadtunk? Itt természetesen csak az a kérdés, hogy elfogadhatók voltak-é ezen feltételek egyházunk magasabb érdekeinek sérelme nélkül? Vezérférfiaink tulnyomó nagy számának bölcsesége ugy találta, hogy ezen feltételek méltányosak és a protestáns tanügy segitése czéljából jó indulattal vannak felállitva. A magyar állam érdeke a református középiskolák milyen-légére nézve nem lehet más, mint magáé a felekezeté, t. i. hogy azok minél jobbak legyenek és bizonyára az általunk kért segedelem megadásában sem vezette más szempont, mint ezen állami érdek szempontja. — Vagy az a sérelem, hogy általában feltételek tüzettek ki, bizonyos jogokat az állam magának fentartott és a segély kölcsönösen megállapitott hovafordítását részletesen kimutattatni kivánta. — Mi nem kegyadományt kértünk, hanem segedelmet azon államtól, a melynek terheit különben is mi is viselj ük és a melynek a nemzeti miveltség iránt kötelességei vannak, kértük olyan érdekben, a mi az államnak is érdeke. Es mint alkotmányos állam polgárai rosz néven nem vehetjük, hogy egy alkotmányos kormány segedelmének hovafordításáról betekintést is kiván magának fentartani és segedelmét formailag attól teszi függővé, hogy az csakugyan azon szükségekre fordittassék, a melyekre különben mi is fordittuk volna. Azon jogok pedig, melyeket a kormány magának fentartott, csak mitőlünk függ, hogy ne sokkal legyenek több a gyakorlatban, mint azon egy darab arany, melyet némely esetekben a jog elismerése fejében kikötni szoktak.

Mélyen megvagyok győződve, hogy ezen államsegély mellett nehány középiskolánk uj felvirágzás korszakának megy elé és pedig a protestáns egyház szellemének minden károsodása nélkül. A veszedelem egyházunkra nézve csak ott kezdődnék, ha ezen államsegély benn nket demoralizálna az által, hogy iskoláink általában vagy csak nagy többségükben is óhajtanák azt igénybe venni, és némely esetben nem kikerülhetlen segedelemnek, hanem husos fazekaknak tekintenék. Mert ez biztos jele volna a protestantismus belső életereje hanyatlásának, azon a hivek vallásos és hazafi buzgóságában rejlő önérzet és áldozatkészség megapadásának, a melyek a protestantizmusnak jelenben és jövőben épen olyan fentartói, mint voltak a multban.

A főrendiházba való bemenetelün-

*) Ez érdekben gazdag szépen irott czikket, melyet városunk egyik nagytekintetü tudományos férfia irt, a „Debr. Protest. Lap"-ból veszszük át.

„Debreczeni Ellenőr" tárczája

A szerencse kereke.

— REGÉNY. —

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

— A dologra térek, Lovász ur. Ön nem kérdezte tőlem, mennyi lesz a Helén hozománya. En felelek önnek mégis. Tizezer forinttal, tán huszezerrel is kevesebb, ha elszalasztjuk most a kedvező alkalmat a tát raváraljai akciak bevásárlására. Ön előtt egészen őszintén beszélek. Én nem számitottam erre a fordulatra s mástelé fektettem pénzeimet. E pillanatban nem vagyok képes nagyobbmérvü vásárlást tenni. Önnek, ugy tudom, készpénz all rendelkezésére. Nem akar részt venni egy igen jövedelmező speculációban?

A fiatal ember szorongva izgett-mozgott székén. Arczszine minduntalan változott; lángpirosság futott át rajta, aztán meg eltünt. Eszébe jutott atyjának tett igérete.

Komáry Lőrincz látta a fiatal ember zavarát. A kanári madár mégsem oly könnyen száll a lépre, mint gondolta. Ez a zenelő, dilletánskodó emberke mégsem oly hiábavalóságnak tartja a pénzt, mint ahogy kinni lehetne róla

— Ön nem bizik a vállalatban?

S valami sötét, gunyos kifejezés csillámlott a börzianer szürke zavaros szemeiben.

— Nem az, Komáry ur, nem az! — szólt a fiatal ember akadozva.

Látszott, hogy rendkivül nagy izgatottságban van, hogy küzd önmagával s szavakat keres.

Komáry Lőrincz egy perczig fürkészve, vizsgálva tartotta szemeit az ifjun.

— Ertem, — szólt aztán halkan. — Ön fél a csábító Sziréntől s nem akarja megtenni az első lépést. — Fél, hogy nyugalmát megzavarják a börze izgalmai. Ón bölcs ember, a ki azt gondolja magában: inkább veszitsen egy jó barátja husz-harmiczezer forintot, mintsem ön egy nyugtalan órát szerezzen magának s megzavarja szép, csöndes folyásu életét.

A fiatal embernek arczát bibor pirosság boritotta.

— Ön félre ért engem, Komáry ur. Ismét elakadt s habozott. Ugy látszott mintha mondani akarna valamit, de aztán megint jobbnak tartaná elhalgatni.

— Nem, én nem értem félre, — viszonzá Komáry Lőrincz, éles, hangnyomattal. — Ön a csöndes, nyugalmas élet barátja, ön költő és bölcsész. Ön ugy akar átsiklani az életen, mintha egy csendes tó tükrén evezne át, édesen elringatózva. — Ön nem szereti a hullámokat, melyek lágy ringásában megzavarnák a sajkát, meyen ászik. Es ha látja, hogy egy másik ember sajkája a viharral küzd és fölfordul, hunyja be szemét, és hallgassa a fülemilék énekét a parton A bölcsek ugy tesznek?

A fiatal embernek arcza még jobban lángolt.

— Komáry ur! — szólt meghökkenve

— Óh, nem én, nem én. Én megszoktam a habot és vihart. En küzködve lettem azzá, a mi vagyok. Nyereség és veszteség engem nem izgat föl. A küzdés elemem. Szegény ember voltam, ujra szegény lehetek. Az ezrek ablakomon repültek be és én ujra kidobhatom ablakomon. Támasz nélkül haladtam ideáig, Lovász ur, és támasz nélkül mehetek valószinüleg tovább is.

Oly erő, bátorság, önbizalom nyilatkozott e szavakban, hogy a fiatal ember még inkább megzavarodva és megdőbbenve tekintett leendő apósára. Ez erélyes jellem imponált a lágyszivünek.

— Komáry ur, — kérdé ujra akadozva; — meg vagyok győződve, hogy ön csak előnyös dolgot ajánlhat, de kezem lekötve van . . . . . lekötve egy igéret által.

Komáry Lőrinc sötét szürke szemeiben ujra megvillant az a sajátságos kifejezés, melyet talán csak az éhes, ragadozó vadálla, téhoz lehetne hasonlitni s szájszögletei heveseben rángatóztak.

— Ön jól tette, hogy körülbástyázta magát. Az az, ha jól sejtem, nem is ön tette, hanem mások tették. Kicsikarták öntől azt a fogadást, mert féltették tőlem. En tőlem, a ki talán többet koczkáztatok ezzel az összeköttetéssel, mint a mit koczkáztathatna uram

— Ne itélje meg ebből a szempotból a dolgot, Komáry ur, — szólt a fiatal ember még mindig akadozva. — Nem gyanakodás volt az indok, hanem gondoskodás. De nem származott nemtelen indokból.

— Beszéljünk őszintén, — szólt Komáry Lőrincz nyersen. — Az ön atyja nem bizott bennem és nem bizott önben A holtaktól nem lehet számadást kérni, de az élőtül kivánhatok nyiltságot és igazságot:

A fiatal ember arcza a legnagyobb mérvü elégedetlenséget fejezte ki s ohajtotta volna más irányba terelni a társalgást. Fölkelt és kalapja után nyult.

— Mondtam önnek, hogy beszéljünk őszintén. Nekem ezreim forognak koczkán, hitelem, uj vállalataim Én nem akarok elbukni az ut közepén. Nekem szükségem van az ön nevére s az ön pénzére. Kötelezi önt amaz igéret minden eshetőségre?

— Azt hisszem, mindenre, — viszonzá a fiatal ember folyvást akadozva.

A sötét kifejezés Komáry Lőrincz arczán még sötétebbé vált.

— Helén elvesztése árán is?

A fiatal ember elsápadt.

— Komáry ur mit ön cselekszik ....

— Az az önvédelem. Használom azt a fegyvert, a melyik kezem ügyébe esik, és semmi okom kiméln öntt. En nem tartozom ama gyönge lelkek közé, a kik visza riadnak bármitől, ha valamit föltettek magukban.

S szemei baljóslatulag villogtak s kövér pufadt arczára vakmerő dacz ült.

— Ön nem akart engem megérteni; beszélek hát olyan nyelven, mely semmi kétértelmüséget sem hagy fenn. Nekem pénz kell uram, s oda nyulok s a hol azt találom.

A fiatal ember lassankint magához tért első megdöbbenéséből s fölemelte fejét. Szólni akart.

— Még nem uram. Rákerül a sor aztán önre is. Keleten pénzért veszik a leányokat; tekintse ugy, mintha ott volnánk. Ön elég gazdag, hogy megvegye, a kit szeret. Ön azt mondja, hogy ez nemtelen vásár, de nekem nincs időm válogatni eszközökben. Ön most kezeim közt van, s boldog lennék, ha kiereszteném.

— Ön fenyeget engem? — visszonzá az ifju egy lépéssel előbbre lépve.

A büszkeség föltámadt e szelid lélekben is.

— Ön nevezheti fenyegetésnek vagy a mint önnek tetszik, azzal nem törődöm. Ma nem az udvariasságból akarok próbát tartani Mire valók a kerülő utak, mikor igy szemtől szemben állunk? De nem akarom elvesz-

ket pedig, őszintén szólva, felekezetünk részéről inkább áldozatnak tekintjük, a melyet a magyar államnak hozunk leginkább azért, hogy egy neki szükséges statisztikai adattal többje legyen, a mit különben megérdemlett szabadelvü törvényhozási hirének bizonyitására felmutathasson. Az egész ránk nézve inkább terhet, mint előnyt képez. De nem voltak tanuság nélküliek az ellenzés nyilvános és titkos okai ezen kérdésben. Kitünt, hogy a mult még sokak lelkében nem engedte kialudni az állam elleni szertelen gyanakodást a jelenre nézve sem. Kitünt, hogy némelyek milyen buzgósággal csinálnak politikai tőkét minden kérdésből. Sőt fájdalom, annak is látszottak nyomai, mennyire sérti egy némely reformatus világi férfiu patronusi büszkeségét az, hogy a ref. pap tagja legyen azon testületnek, melybe csak az egyház választása alapján reményhet egykor ő is bejutni.

Különben remélhetjük, hogy a főrendiházi kérdés megoldásával (bár még az egyházkerületeken meglehet itt ott kisérteni fog) egy időre pihenni kénytelen azon irány, mely az egyházban az egyház-politikai kérdéseket napi-politikai pártczélokból folytonosan eleven seb gyanánt szereti hagyni, abból a czélból, hogy a reformáta egyház legalább egy részét ennek a kellő időben megérintésével jajszóra erőltetni lehessen.

Az országos kiállitás ès a magyar mezőgazdaság versenye a külfölddel.

Irta: *Dr. Wagner László* tanár.

I.

Több oldalról megker stetvén az iránt, hogy nézetemet az országos kiállitásnak a hazai földmivelésre és ennek fejlődésére való befolyásáról tenném közzé, teszem azt a kellő nyiltsággal a „Correspondance de Pesth-ben tekintettel arra, hogy e kérdés nem pusztán a hazai, hanem a franczia, német és általában az egész külföldi sajtót is érdekli.

Magyarország ez idő szerint par exellencze földmivelő állam és ugyanaz fog előreláthatólag még hosszu ideig maradni; s habár nem tagadható, hogy egyes iparágak — közöttük nem egy olyan, a melyet bizvást speciális magyar iparnak nevezhetünk — ujabb kép az utóbbi időben fölöttébb örvendetes módon fejlődtek hazánkban, mindazonáltal tulzott shauvinismus volna ma már azt állitani, hogy földmivelő államunk immár azon átmenetben van, mely őt iparállammá fogja átalakitani, vagy épen hogy már iparállamá is fejlődött. Ezt szem előtt tartva a kormány, — valamint az egyes nemzetgazdasági tényezők legfőbb törekvésének oda kell irányulni, hogy mezőgazdaságunk a kellő támogatásban részesüljön. Ez idő szerint mezőgazdasági krizis alatt állunk, amely nem pusztán hazánkban, hanem egész Európában sőt részben a tengerentuli országokban is fenáll. Amerika csak ugy küzd e krizissel, mint India, vagy miut Európa legnevezetesebb földmüves államai, élükön Angliával és hazánkkal. — A kérdés immár az: mit kell a mezőgazdának ily viszonyok közt tennie, miképen állhatja utját a napról napra fenyegetőbbé váló veszélynek?

Az a küzdelem, a mely szemeink előtt folyik, tényleg oly harcz, mely a létért vivatik. Az ebben való elbukás egyértelmü volna az ország és egyuttal az állam romlásával; meg kell tehát minden lehetőt tennünk, hogy e harczban a győzelemet ügyünknek kivivjuk.

A kiállitás félreérthetetlenül jelöli ki amaz irányt, melyben a létért való küzdelmet javunkra dönthetjük el. Munkásság, takarékosság, és észszerüség eljárásunkban ezek létünknek főfeltételei. Az első két feltétel tárgyalásától ezuttal elállván, a következőkben az észszerü eljárás fogalmát fogjuk a mezőgazda szempontjából közelebbről megvilágitani. A gyakorlati életben az észszerüség és belterjesség fogalmait igen gyakran össze szokták zavarni és hamisan alkalmazni. Nálunk, a mi sajátszerü körülményeink között bizonyára nem arról van szó, hogy mindenütt belterjesen gazdálkodjunk, hogy intensiv gazdasági módozatot hozzunk be; nálunk — földünk észszerü munkálása játsza a főszerepet. Eszszerü lehet minden gazdálkodás, a külterjes is; épen ugy amint a belterjes gazdálkodás is lehet észszerütlen, ha nem a maga helyén alkalmaztatik. Ama gazdasági módszernek meghatározása, amely bizonyos meghatározott viszonyok között a föld követelményeinek legjobban tud megfelelni: az feladata az észszerü gazdának.

Ily hibás volna például a répatermelést olyan helyen erőszakolni, a hol a talaj a répatermelés föltételei nélkül szükölködik, másrészt ugyanoly elhibázott dolog volna, — egyébként kedvező conjuncturák mellett — nem létesiteni oly ipart, a mely által módunkban volna oly földi terményeket értékesiteni, a melyek termelésére földünk és éghajlati viszonyaink eléggé alkalmasak. Sulyt fektetek arra, hogy „egyébként kedvező conjuncturák mellett“, a mi alatt a munkás — hitelpiaczviszonyok stb. értendők. A magyar mezőgazdának ez időszerint épen ugy, mint a nyugatinak a talaj javitása felé kell minden erővel iparkodnia és hogy ezt elérje, nem csupán a marhatenyésztést kell észszerüen üznie, hanem mezőgazdasági iparágakat is kell meghonositania. Az állattenyésztés illetőleg az állatitermények előállitása szoros kapcsolatban áll a takarmány termeléssel, ez utóbbi pedig a mezőgazdasági iparágakkal, amelyek alatt első sorban azokat értjük, a melyek mezőgazdasági terményeket dolgoznak fel és amelyek hulladékai értékes takarmányt szolgáltatnak a házi állatoknak.

Ez eljárás következménye a busás trágyatermelés.

A trágya javitja a talajt és lehetségessé teszi a termelés fokozását.

A debreczeni kegyes tanitórendiek algymnásiuma.

— Az 1884/85 iskolai évben. —

Megkaptuk a kegyes tanitórendiek debreczeni algymnásiumáról szóló értesitőt melyet teljes szakértelemmel Vőneky Pál igazgaró állitott össze. Az értesitő első lapjain Laczkó Dezső tanár értekezése foglaltatik. „A gorinczes állatok csontrend. szerének fejlődéséről.“

A gymnasium 4 osztályból áll s összesen 64 tanulója volt. Ebből esik az első osztályra 25, másodikra 21, harmadikra 9, a negyedikre 9. — A tanulók csaknem mindnyájan jó sikerü előmenetelt tanusitottak.

A jövő tanévre vonatkozólag az értesitő a következő tudnivalókat közli:

„A nyilvános tanulók beiratása a jövő iskolai évre augusztus hó 29—31 napjain a délelőtti órákban történik; ugyanezen napok délutánjain pedig a pótló, javitó és felvételi vizsgálatok fognak megtartatni.

Az első osztályba csak olyan tanuló léphet. ki a 9 ik évet betöltötte s 12 évesnél nem idősebb, mely kor hiteles születési bizonyitványnyal igazolandó. Tizenkét évesnél idősebb fiu felvétele fölött a tanári kar határoz. Az ismeretek mértékére nézve megkivántatik, hogy az elemi iskola negyedik osztályának tananyagában kellő jártassággal birjon, mit hiteles bizonyitványnyal, vagy felvételi vizsgálattal kell igazolnia.

A felsőbb oszályokba felvétetni kivánók tartoznak a megelőző osztályról szóló iskolai bizonyitványukat bemutatni.

A beiratáskor minden tanuló személyesen még pedig atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg ezek valamely megbizottja kiséretében köteles az igazgatónál és osztályfőnöknél jelentkezni. Azon szülők vagy gyámok, kik nem helyben laknak, gyermekük, vagy gyámfiuk beiratásakor alkalmas helyettest tartoznak bemutatni, kire a házi felügyeletet és a nevelésre nézve jogukat és kötelességüket átruházzák, hogy az a gondviselésére bizott tanulóra nézve az igazgatóság értesitését elfogadhassa. A szülők vagy gyámok e részben minden változást az igazgatónál tartoznak bejelenteni. Az igazgatónak jogköréhez tartozik megkövetelni, hogy ott, a hol alapos oknál fogva a felügyeletet elégtelennek vagy épen károsnak tartja, czélszerü változtatás történjék.

Minden az intézetbe először lépő tanuló 2 frt 10 kr. felvételi dijat fizet egyszer s mindenkorra. Tandij egész évre 18 frt, mely félévenkint 18 frt, mely félévenként 9—9 frtos részletekben előre fizetendő. Ezen kivül az intézet minden növenüéke fizet 50 krt az évi értesitők költségeinek fedezésére s tetszés szerinti összeget az ifjusági könyvtár gyarapitására.“

Napi hirek.

— **A debreczni iparos ifjuság önképző** és beteg segélyző egylete által, julius hó 5-én a népkertben tartandó év fordulati emlékünnepélyre, a meghivók szétküdése bevégeztetvén, felkéretnek azon a családok kik tévedésből meghivót nem kaptak, de ahoz igényt tartanak, sziveskedjenek ez iránt az esti órákban az egylet helyiségében (a csapó u.) a rendező bizottsághoz fordulni. Debreczen 1885 junius hó 30. a rendezőség.

— **Fontos ügyben** fog holnap délelőtt 10 órakor városi közgyülés tartatni a városháza nagytermében, melyre nézve a meghivó igy hangzik: 1885. julius 1-én szerdán — d. e. 10 órakor, a városháza nagytermében rendkivüli bizottsági közgyülés tartatik. Tárgy: Tanácsi előterjesztés, a hortobágyi legelőről leszorult szarvasmarháknak a kaszálóba való behajthatása tárgyában. Debreczenben, 1885. jun 29. **Simonffy Imre** királyi tanácsos, polgármester.

— **A képviselő választók figyelmébe** Az 1876-ik évi XVIII. t. czikk 2-ik §-a továbbá az 1874. évi XXXIII. t. cz. 41. 43. 44 és több §-a alapján értesittetnek az országgyülési képviselő választásra jogosult városi lakosok, hogy az összeiró küldöttségek által beterjesztett névsor nyomán a választók ideiglenes betürendes névjegyzéke a központi választmány által összeállittatott, mely névjegyzék a városházi kis tanácsteremben folyó évi julius 5-ik napjától kezdve közszemlére kitétetik, hol is reggel 8 órától 12 óráig a névjegyzéket mindenki megtekintheti, — d. u. 2 órától 6 óráig pedig egy előljárósági tag jelenlétében lemásolhatja, felszólamlását a kitételt követő 10 nap alatt vagyis f. évi julius 15-ig beadhatja. A beadott felszólamlások ugyanott a névjegyzékek mellett jul. 16-tól kitéve bárki által megtekinthetők, s az azokra nézve teendő észrevételek folyó évi julius 25-ik napjáig beadhatók lesznek. — Ugy a felszólamlásokat, mint az azokra tett észrevételeket a központi választmányhoz intézve irásban a polgármesterhez vagy helyetteséhez kell benyujtani; megemlittetvén, hogy mindenkinek jogában áll azon választó kerületben, melynek névjegyzékében felvétetett, bármily jogtalan felvétel vagy kihagyás miatt ugy saját, mint más személyét illetőleg felszólalni. A központi választmány

— **A nőegyleti népünnepről** szóló tudósitásunkhoz szólólag egy tévedést kell helyreigazitanunk. A fonatos sátorban közlötteken kivül mint elárusitók szerepeltek még Nagy Jolánka és Vásári Zsuzsika kisasszonyok.

— **Milyen idő lesz a héten?** A budapesti központi időjelző állomás jóslata szerint a hétre eleinte szórványos esőkkel, helyenkint zivataros záporokkal változó, szeles, meleg, többnyire napos időt várhatni, mely a hét derekában, kevés hőváltozás mellett csendes, derült, száraz lesz.

— **Zeneestély** Vilmos Lajos sörcsarnokában julius hó elsején Rácz Károly zenetársulata zeneestélyt tart.

— **Lövészet**. A junius 28-án tartott lövészet eredménye. Dijjat nyertek: legjobb mély lövéssel. Fehér Domokos 1 drb. 2 frttos tallért; legtöbb körlövéssel: Szücs Károly 1 drb. 1 frtos tallért.

— **Szunyogirtás**. Még közönséges szunyogjaink mocsáros vizben, csendes öblökben laknak, a szipolyok pocsolyákat és trágyalégödröket keresnek fel. A szunyognak, ugy mint álczának és mint nymphának időről-időre a viz felszinére kell jönnie, hogy levegőt szivjon. Mihelyt a levegőt elzárjuk töle, elpusztul. Erre pedig elegendő akármilyen vékony réteg olajos folyadék. Bataillard ezen czélra petroléumot használt, még pedig 1 litert 15 négyszögméternyi mocsár felületére, s a vizet egy ruddal jól felkavarta. Egy óra alatt az egész szunyogköltés elhullt. Ilyen módon szabaditott meg Németországban egy egész községet — Makolsheim — a szunyogoktól. Az előljáróság 24 óra alatt mintegy 300 tócsába öntetett petroleumot, s ezt az egész nyáron át három hetenkint ismételte.

— **A házassági igéretekből** Angliában oly esetek fejlődnek ki, melyek az angol viszonyokra igen jellemzők. Igy például egy jámbor fiatal ember kissé idősebb divatszépség imádottjához következőleg szólt: „Imádott Eufrozinám, remélnylem, hogy nem sokára a magaménak mondhatlak.“ — „Legjobban szeretném, — válaszolt — ha már holnap megesküdnénk, mert végre meguntam, hogy még több fiatal ember ellen inditsak pert a házassági igéret megszegése miatt!“ — Más esetben egy fiatal hölgy bebizonyitotta a biróság előtt, hogy hütlen szeretője alavaló gazember. A biróság kimondotta, hogy a hölgy szerencsésnek érezheti magát, hogy ily férjhez nem kell nőül mennie és inkább a hölgy fizethetne kárpótlást azért, hogy e semmiházinak nem lett neje — Az is elég mulattató, midőn az imádó figyelmeztette szive hölgyét; „Szeretett Anasztázia! Tanácsom, hogy ne irj oly hosszu

---

teni, a mit már bizonyosnak tartottam. On talán épen ugy van. Miért ne alkudhatnánk meg: önnek csak a megholt és az élő közt kell választania, csak a között ki hidegen egnémulva fekszik a koporsóban, és a között, ki önt forró csókkal várja. (Folyt. köv.)

Csevegés a fővárosból.*)

Teleki Sándortól.

Feljöttem én is ide csodát látni; admirum, szeretném, hogy minden magyar ember, a ki csak teheti, példámat követné mert olcsóbban nem mulathat, s kevesebb költséggel nem tanulhat, megelégedetten térhet vissza, lesz mit elbeszélni otthon s elmondhatja önérzettel övéinek, meg mindenkinek, hát vagyunk és számitunk, iparunk, müvészetünk bámulatosan halad, a szögedi paprikás, halász-lé gyöngy étel, és Albrecht főherczeg jó magyar.

Nem tartozom azok közé, kik azt tartják: nil admirari — semmit sem bámulni — sem azok közzé, kik mindent megbámulnak, még az ujkaput is, a mi nagyszerü szép és hasznos, hat rám, legyen az a Szent-Péter temploma, a Mont blanc havasa, Blaháné éneke, a Hortobágy délibábja, Munkácsy képei, a villamos vilagitás, vagy a veres kereszt ámbulánsza A szép és hasznos, annyi mint haladás, a jövendő, a tudomány; a munka igazságos bére, az általános jóllét.

Az utolsó bécsit kivéve minden világkiállitást láttam a kristály palotától a párisi Trokaderoig. Azon kivül láttam a londoni, lijoni, firenczei és turini országos kiállitásokat, s mind ennek daczára a mienk nagyon meglepett. Nem nagyszerü ez, sem nem imponáló, de kedves, kaczér, elegans: mindennek jut hely s minden a maga helyén; nincsen összeszoritva egy tömegbe, nem tömör, mint a kavics, a levegő szabadon jár benne s a nap sugárai kellőleg megvilágithatják; az ember nem találja magát egy óriási boltban, egy végtelen raktárban, a közlekedés könnyü a pázsit smaragd zöld, viz van elég, a villámvilágitás tündéries, a tavon a kis sziget méltó arra, hogy Diána pihenjen benne, és Acteon leskelődjék utánna. Zene mindenütt, s szól a nóta mindenfelé, a rezes németek fujják nagy harsogással, a czigány huzza keservesen vagy vigan a láb alá. Nem hiszem hogy a világ, összes kiállitásain annyi hangot vitt volna el magával a zefir, s olyan sürüen jártak volna tányérral, mint a városligeti kiállitáson; a kinek itt nem telik meg a füle, azt a kerábinok és szerafinok örökös éneke sem fogja kielégiteni.

A közlekedés igen jól van szerezve s nagyon jutányos, két hatosért kimegyek és vissza jövök. Piri-pócson, Kutyabagoson nem vinnének el ennyiért. Az étkezés mindenkinek erszényhez van szabva, s az italban válogathat kénye kedve szerint; Dobosnál ehetik indiai feeskefészek levest, a mint a vendéglőben bordói borban főzött szarvasgombát, a szegedi csárdában, a ki szereti a tisztára momosot paczalt, a munkácsi csárdában két rossz italból mismásolt pompás szomjuság oltót, s nézheti az árva daru madarat, kiolyan szomoruan néz arra, merre a golyók majd összel repüni fognak; és ő a szegény szárnya szegett rab madár itt fog kullogni és dideregni a hidegben, vágyva, epedve, sovárogva meleg haza ja után, mignem a honvágy, a számüzött és vándor madárnehéz nyavalyája meg nem öli.

*

Miért és kiknek irom e csevegést?

Nem a budapestieknek, se nem azoknak kik már látták, s velem együtt gyönyörködtek benne, s érezték és büszkék rá, hogy vagyunk és számitunk, nemcsak mint vendégszerető sujtásos nép, mint bátor katonák, kik jól megcsinálják a hét vágást, szurony szögezve, dupla marsban rohanunk előre, olyan pohár köszöntőket mondunk mint a parancsolat, az idegennek szinte elál töle a szussza; korteskedni tudunk magunk mellett annyira, hogy az uzsorás zsidó elérzékenyül sfélhitelre a zöld repczére kölcsönöz; de vagyunk müvészek, iparosok, mezei gazdák, bányászok, szóval sebesen haladunk a legcivilizáltabb népek után, s követjük őket nyomról nyomra, lépésről-lépésre.

Azoknak a vidéki olvasóimnak irom, kik olvasnak engem, s rokonszenvvel viseltetnek öreg irójok iránt, ki jobban szeret igazat mondani, mint frázisokat gyártani. Azoknak irom, kik haboznak feljönni vagy tán nem is gondolnak a feljövetelre, pedig módjokban állana; a közép gentrinek, a jómódu s maga becsületes kenyerén élő gazdaembereknek, s a városi polgároknak, kik gyártanak, és termelnek, kezelik a kalapácsot, a szabó ollót, a dikicset, s szükség esetén nem irtóznak megfogni a kapa nyelét első vagy másod szorgos kapáláskor.

Este mentem először az országos kiállitásra, a gáz- és villámlámpák már világiták a környéket, mely tündérfényben ragyogott. Az ég tiszta volt, s az uj hold mintha csak kézzel rakta volna oda, olyan harmonikus hangulatot árasztott az egészre, hogy élbájolt és nagy megelégedéssel gondolám: „Ez a mienk, és ezt mi csináltuk, isten ugyse sok egy nemzettől.“

Hiába, az olyan embert, a ki ragaszkodik a nemzetéhez, szereti népét, imádj-hazáját, sok szomoruság és gyötrelem éri, de néha nagyon is megvigasztalódik.

*

Régi ember a régi szokásokat kedveli. Jó csillagom a Fehér ló szállodába vezetett, ugy vagyok ott mint otthon, tisztaság, csöndesség bazias igen jó étkezés, kitünő szolgálat, s mindenki magyarul beszél, a vidékiek kocsijokkal hajtanak be a tágas udvarra, kifognak vagy csak kapatnak egyet s mennek tovább; az utcza felé modern komfort, hátul more patrio; a vendéglővel átellenben megáll a lóvonatu vasut, két hatosért kivisz és visszahoz szállásomra, bele ülök, s hallgatom a beszélgetést, s ép ülök jobban mint egy német könyvből. Fekete magyar ruhába öltözött ur azt mondja.

— Edes kedves jó kis fiam, jer ülj ide mellém. Aki fiát édes kedves jó kis fiának szólitja, az nem lehet más, mint vagy igen jó ember, vagy kálvinista pap. Kálvinista pap volt. Beszélgetni kezdtek, figyelemmel halgattam.

— Valójában ritka szerencsémnek tartom hogy kigyelmedet Soós uram véletlenül a fővárosban találhattam.

— Hát én nagytiszteletü uram! majd hanyat estem csodálatomban mikor meglátmindjárt azt gondoltam, na lesz már aki vezessen.

— Szives örömest Soós uram! én már nagyjában ismerem az országos kiállitást, s a miket én leltem és tapasztaltam, azokat elmondom kigyelmednek. Edes kedves jó kis fiam ne fészkelődj, s ülj veszteg.

— Hát csakugyan szép?

— Nagyon szép, hasznos, tanulságos és különösen bátoritó a küzdelemre, jövendő iparunk fejlődésének magva itt rejlik, látjuk

*) A nagynevü iró szives beleegyezésével a „Budapesti Hirlap“-ból.

leveleket; minél rövidebben fejezzük ki magunkat, annál több pénzt takaritunk meg később, midőn leveleink lemásolásáról az ügyvédek utján kell gondoskodnunk "

— **Gyümölcsök csomagolása** Időszerünek tartjuk a gyümölcsérés alkalmából elmondani, hogy miként kell egyik vidékről a másikra való küldés czéljából a magvas vagy csontár gyümölcsöt csomagolni. A csontárgyümölcsök becsomagolásánál és elszállításánál meg kell különböztetni azokat, melyek asztali gyümölcsnek vannak szánva azoktól, melyekből pálinka, lekvár stb. fog készittetni Az előbbieket a legnagyobb óvatossággal kell becsomagolni, mert a csontárgyümölcsök lágyságoknál fogva sokkal könnyebben összezuzódnak, mint a lágy maguak. Mindenesetre lapos ládákban, vagy kosarakban kell szállitani, melyekben legalább három réteg legyen egymáson. Ujabb időkben a külföldi finom gyümölcsök termelői elszenesitett buzakorpába pakolják a finom gyümölcsöket. Ez olcsó és könnyen megszerezhető eszköz (bármely kemenczében el lehet szenesiteni a korpát,) finomságánál és puhaságánál fogva pedig teljesen kitölti a hézagokat, megakadályozza a gyümölcsök üzuzódását és még a rothadást is gátolja. Különösen a finom baraczkoknak távoli vidékekre való szállításánál tesz jó szolgálatot az elszenesitett korpa Nagyon fontos még a csontár gyümölcsök távoabbra való elszállításánál a gyümölcsök leszedési idejének megválasztása is. Mindenesetre jóval teljes érés ideje előtt leszedendők. A rajnavidékről küldött finom szilvák és ringlóták még vereses szinüek, midőn becsomagoltatnak és csak az uton érnek meg.

— **Igyunk nagyokat és gyakran.** Az európai hatalmak 1556-ban mindent elkövettek, hogy Oroszország és Lengyelország között a békét helyreállitsák. Igy V-ik Károly császár is elküldötte Herberstein Zsigmondot az orosz udvarhoz, hogy a béke helyrehozásában közben járjon. Herbersteint május 1-én fogadta a czár és a kihallgatás után hivatalos volt az udvari ebédhez is. Az ebéd megkezdése előtt a czár borral telt serleget vett a kezébe és e szavakkal fordult Herbersteinhoz: „Zsigmond, te egy nagy urtól egy másik urhoz nagy dologban küldettél és nagy utat tettél meg; Mivelhogy tetszésemet megnyerted: igyál, idd ki fenékig és igyél, hogy jól lakjál és a fáradalmakat pinenve térj vissza ismét uradhoz. De mikor a hivatalos ebédnek vége volt, várt a tulajdonképeni nagy feladat Herbersteinra A czár utasitá a nemeseket. hogy a követet kisérjék el lakására és ott mulattassák. Ez utasitásnak akként felelt meg hogy három kocsival bort és ivóvendégeket hoztak magukkal és Herbersteinnak versenyt kellett velük inni: akkor a poharak kiürültek, egy egy nemes állt a szoba közepére, áldomást mondott a czárra, vag, valamelyik nagy herczegre és azt kivánta, hogy ellenségében annyi vér maradjon, mint a mennyi bor az ő poharában. Erre kiitta poharát és ezt üresen fejére botitotta. Ezt folytatták mindaddig, mig a gondjaikra bizott követ velük együit teljesen elázott.

Hirek az orsz. kiállitásból.

— **A magyar gazdák kongresszusa** Az október hó 3 án és következő napjaiban Budapesten az országos kiállitás hangversenytermében megtartandó gazdasági kongresszus előreláthatólag igen nagyszabásunak igérkezik. Gróf Károlyi Sándor, a kongresszus tevékeny elnöke személyesen indult külföldre a szaktekintélyeket a kongressusba való részvételre megkeresni. Meghivattak az összes bel és külföldi szaktekintélyek, az összes bel és külföldi gazdasági egyletek, a bel és külföldi sajtó kereskedelmi és iparkamarák stb. A kongresszusra vonatkozólag felvilágositásokkal az országos gazgasági egyesület titkári hivatala (Budapest, Köztelek) szolgál.

CSARNOK.

A csárda és a csárdás.

— Kiállitási csevegés. —

— Mondja csak kedves barátom — szólt Weimár Lina kisasszony, egy kiváló drezdai szépség, akit „kiállitásunk" vonzott hazánk fővárosába — ezek a „csárdák" itt a kiállitási utmutatóban az önök nemzeti táncát jelentik ?

— Lehet — válaszolám — hogy az első „csárdás," a magyarok ős hazájában, valamelyik „csárdá"-ban született meg; lehet hogy a két szó rokonsága tulajdonképen onnan ered, hogy nemzeti tánczunkat csak a csárdák vendégei tartották fenn az utókor salonjai számára; annyi azonban tény, hogy két — nagyon is különböző — dolgot jelent s az egyik a magyarnak épen oly különlegessége, mint a másik. Ha ugy tetszik, rögtön meggyőződhetik róla-

— Kérem !

— Kiállitásunknak négy csárdája van: a szegedi, a debreczeni, a h.-m.-vásárhelyi és a munkácsi. Mindegyik magán hordja a csárdák általános jellegét s mégis különböző mindegyik. Az általános jelleg: a galambducos kapu, a szalmafödél és a fadiszitás.

— Es a különbség ?

A különbség abban áll, hogy mindegyikben olyasmit kaphatni, a mi a többiben nem élvezhető.

— Például.

— A szegedi csárdában hires a halászlé, a hódmezővásárhelyiben a bográcsos gulyáshus, a munkácsiban a szolyvai viz s a debreczeniben a jó bor és Balogh Bandi, a czigányprimás zamatos magyar zenéje.

— Látogassuk meg tehát legelőször a debreczeni csárdát !

— Már itt is vagyunk. Ime nézze, a hires Hortobágynak délibábos tengeréből Fehér Hermann ur, csempészte ide ezt a csárda-gyöngyöt. Ő epitette — költséget nem kimélve — itt fel.

— Tehát ez épen olyan, mint az alföldi csárdák.?

— Szakasztott olyan. Ilyen csárda előtt zengi a szomjas utas :

„Egy cseppet se siessünk,
Itt a csárda : etessünk ;
Csárda mellett van egy forrás,
Itt lészen csak jó itatás !
Jó itatás !"

A csárda legelső kelléke : a tornácz. Ebben a tornáczban dalolja, nagyokat hörpintve az isten áldásából a hazatért juhász legény :

„Messze jártam, másutt is volt
Jó dolgom.
De a szivem, csak azt mondta
Jobb itthon.

A második kellék: a tágas ivó, mely az alföldi rónák regényeinek valóságos kincstára. Itt eseng a legény :

„Uram, uram, biró uram,
Adja ki a fakó lovam,
Sietős az utam nagyon.
Mert a babám beteg nagyon!"

itt vallja be magyaros, nyilt őszinteséggel :

„Nem gondolok a világon senkire,
Nem kell nekem a világon senkise,
Barna babámé az egész életem.
A többi csak van is, nincs is, énnekem."

Ezért a kis csapodárségért azonban nagy bánat éri a legényt. Családik „barna babájában" s keservét ismét csak itt dalolja el a csardában ekképen :

„Volt szeretőm, de már nincsen,
Ő volt az én drága kincsem :
De mióta már nem szeret,
Meguntam az életemet."

— Ez valóságos „sirva vigadás !„ jegyze meg Lina kisasszony.

— Az, — folytatám — különösen akkor, amidőn az elkeseredés, az elszántság érzeté-be át s ily szavakra fakad :

Nem birok a kedvemnek parancsolni,
Ugy szeretnék örömömben tánczolni-
Egyszer én is hadd élhessem világom,
Kutya legyek, ha bánnám a halálom.

A halál azonban okosabb s szerzelmes embernél, csak ritkán hallgatja meg a kivánságát s a szerelmes legény végre kiengesztelődik a csalódással, ama — lelkületét annyira jellemző dallal :

„Ne verjen meg a jó Isten,
Azért, mit érted szenvedtem,
De ha egykor bánat ver le :
Akkor jussak én eszedbe !"

Ez a csárda költészete otthon. Ezt a költészetet pótolja itt a czigány zene.

Hajdan a görögöknél, a nevelésnek leglényegesebb részét a zene képezte, a mai kor bölcsészei, puszta élvezetnél alig látnak benne egyebet. En azonban minden habozás nélkül aláirom Aristotelesnek azt a mondást, hogy „a természet : az élvezet és az erény utján vezet a boldogság asztalához !„

Aki kételkedik abban, hogy a kellemes érzés legalább annyit ér, mint az erkölcstan igazsága : az jöjjön az csárdába s hallgassa meg czigány zenénket.

— Önöknek igen hires czigányzenészeik vannak !

Vannak, habár az utolsó időkben nagy pusztitást vitt közöttek végbe a halál. A debreczeni csárda czigány primása, a veleszületett zene érzékkel mély érzelmét s müérzéket is párosit. A szalon darabokat épen anyi finomsággal játsza el, mint amennyi hévvel a talpalá való nótákat huzza. Hallgassa csak milyen szivszaggató hangon panaszolja az a hegedü :

„Kétszer nyilik az ákáczfa virága,
Kétszer szerettelek rózsám hiába,
Megbánod még, visszasirsz még engemet,
De szivemnek kétszer nyilni nem lehet ;„

Hogy reszket az a nyirettyü, mily keservesen zokog az a hur, mily észrevétlen finomsággal csap át annak az élénk dalnak a hang hullámaiba :

„Kiderült az ég felettem,
A borut rég elfeledtem.
Fönn az égen csillagok,
Istenem, de boldog vagyok."

Mily egyszerü czikornyátlan s mégis, mily isteni költészettel, mily mély érzelemmel adja elő azt a dalt :

„Nézlek, nézlek, de hiába nézlek,
Nem való vagy ily szegény legénynek
Rád se merem a szememet vetni,
Szegény vagyok nem szabad szeretni !"

s milyen vervével mennyi kellemmel válaszol neki Rácz Károly czimbalma :

„De sok bolond ember fél megházasodni,
Azt gondelja könnyebb egyedül kinlódni,
De mikor a körmire ég,
Utóléri görcs betegség,
Jó lenne a menyecske,
Hogy irral kenegesse !

— Mi ez, kérem ? — kérdé egyszerre neki pirulva, majd elhalványodva az én német hölgyem.

— Ez egy dicső kornak egyik legdicsőbb dala: a „Rákóczi lassuja", melyet Balogh Bandi halászott elő a multak kincsei közzül s a frenetikus taps bizonyitja önnek, hogy a magyar ember szivében milyen érzést idéz elő e dal.

— Most már értem és érzem, miért van az önök nemzeti tánczának : a csárdásnak az idegenekre is oly varázsteljes hatása. Enynyi hév és annyi érzelemtől Szibéria jéghegyei is felolvadnának.

— Nagyság e dicsérete — válaszolám — büszkévé tesz s arra bátort, hogy a csárdának konyha helyiségeit is figyelmébe ajánljam.

— Mily tisztaság ! mily rend !

— A magyar háziasszonyok és szakácsnék e tekintetben hiresek. Eibel Károly, a csárda vendéglőse mindent elkövet, hogy a debreczeni csárda látogatóit kielégitse Hallja csak, itt még a borju pörkölt is dal mellett készül. A piros pozsgás szakácsné egy kis fris csárdást énekkel.

— Ah !

— Tehát most már tudja, mi különbség zan a csárda és a csárdás között? S miért oly rokon az a két szó !

Tudom, s köszönöm, hogy ide vezetett. E látogatás arra késztet, hogy mielőbb Debreczenbe rándujak!

— A magyar vendégszeretet ott is szivesen fogja látni. Am ha ugy teszik . . . . .

— Jerünk tovább !

Brankovics György.

Közgazdaság.

— **Hangok az idei termésről.** Orosz üzleti körök jelentése szerint Oroszországban az utóbbi időben az időjárás kedvező volt minden terményre és dus aratást remélnek.

Hasonlóan nem kedvezőtlenek a tádósitások Romániából, de kivált Kis-Oláországból. A romániai ez idei repczetermést rendkivül jónak jelzik és annak eladási értékét 70 millió frankra becsülik, csakhogy az üzlet lanyhasága miatt panaszkodnak.

Ausztria Magyarországi irányadó termelő vidékeiről érkező tudósitások jó középtermésre engednek következtetni. Megnyugtató a szőlő, a komló és czukorrépa ültetvények állása is. Az utóbbi napok esői az az ország sok vidékén igen jó hatással voltak.

Franczia országból jelentik, hogy a lenföldeknek a jég sokat ártott.

Belgiumban a len általában jól áll Hollandiában is jó termést várnak. Az Amerikából jövő tudósitások azt igyekeznek kimutatni hogy 20 év óta nem volt oly rossz termés, mint az idén lesz. Ezt azonban sok oldalról kétségbe vonják. Allitják, hogy az idei termés 240 bushellel lesz kevesebb, mint volt az 1884-diki; de e tekintetben a nézetek most még nagyon eltérők.

Kőbányai sertésüzlet.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Budapest-Kőbánya junius 27.

Az a körülmény, hogy még mindig a belföldi fogyasztásra vagyunk utalva és nagy készletek felett rendelhezünk, nyomást gyakorolt az e heti üzletre és az árak csökkentek.

Heti átlagárak : magyar szedett 260—320. kgr. 38½—39½ kr. 180—240 kgr. nehéz 40—40.½ kr, vén 300 klgron felül 36—37 kr. vidéki sertés 39—41— kr; tranzitóban szerbiai 36—39 kr, román 38—39 kr. netto kilogramonkint.

Eleségárak : Tengeri uj 6.60 árpa 6 frt Kőbányán.

Helybeli állomány : junius 19 én maradt 107.680 drb.

Felhajtás:		
Alsó-Magyarországból hizott	1409	db.
„ makkos	78	„
Erdélyből	—	„
Szerbiából	1488	„
Romániából	—	„
Szerémségi	—	„
A magyar államvasuton hizott	2831	„
„ „ makkos	1356	„
A vidékről	43	db
A budai vámoknál	—	„
Hajón (szerémi)	—	„
Összesen	114,889	db.
Elhajtatott:		
Felső-Magyarországba	472	db.
Bécsbe	4098	„
Csehországba	952	db
Bodenbachen át	—	„
Ruttkán át „	—	„
Dél-Németországba	—	„
Budapesti fogyasztásra	3929	db
Kültelkekre	200	„
A budai vámoknál	—	„
Kőbanyai szalonnatermelők	—	„
A m. államva-pályán	—	„
Összesen	8651	db
Maradt	106.238	db
A részvényszállásokban volt	22,745	db
Az egészségügyi és tranzitószállásokon maradt junius 19-én	12326	„
Felhajtatott szerb sertés	1483	„
román sertés	—	„
Összesen	13814	„
Elhajtatott	2583	„
Maradt	11231	„

VASUT.

Debreczenből indul :

B.-pest—N.-Várad felé	d. e.	9 ó. 15	p.
„ „	d. e.	11 ó. 57	p.
„ „	este	9 ó. 39	p.
Szatmár felé	d. e.	4 ó. 54	p.
„ „	d. u.	4 ó. —	p.
Kassa felé	d. e.	9 ó. 25	p.
„ „	d. u.	7 ó. 31	p.
Nánás felé: m. á. v. indh.	reg.	7. ó. 2	p.
Nánás felé: m. á. v. „	d. u.	4. ó. 30	p
Nánás felé: vásártérről	reg.	7. ó. 14	p.
Nánás felé: „	d u.	4. ó. 42	p.

Debreczenbe érkezik :

Budapestről	érk. regg.	4 ó. 26	p.
„	„ d. u.	3 ó. 48	p.
„	„ este	6 ó. 47	p.
Szatmárról	„ d. e.	11 ó 39	p.
„	„ este	8 ó. 58	p.
Kassáról	„ d. e.	8 ó. 15	p.
„	„ este	6 ó. 50	p.
Nánásról : Debr. vásártér	d. e.	8. ó. 46	p.
Nánásról : „ „	d. u.	6. ó. 16	p.
Nánásról : m. á. v. indh.	d. e.	8. ó.	
Nánásról : „ „	d. u.	6. ó.	

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr" eredeti távirata.)

BUDAPEST jun, 30. Milán király ma reggel ide megérkezett. Három napig itt marad a kiállitás megtekintésére.

PÁPA jun. 30. A dunántuli ref. egyházkerület Tisza Kálmán főgondnoknak elnöklete alatt tartott tegnapi közgyülésén a főrendiházi kérdésben a konvent ismert határozatát vita nélkül elfogadta s a jövő gyülés helyéül Komáromot kijelölte. A gyülés után a „Griff" fogadóban fényes diszebéd volt.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs : Karczag Vilmos.

MATTONI BUDAI-KIRÁLY KESERŰVIZE
Több kiálliitáson jutalmat nyert.
kapható minden gyógyszertár és ásványvíz kereskedésben.
MATTONI és WILLE
BUDAPESTEN.

Hirdetés.

Zálogkölcsön intézetemben mindazon tárgyak, melyeknek határideje lejárt, folyó évi **julius hó 3 án délelőtt** 8 órakor árverés utján — iparhatósági kiküldött jelenlétében eladatnak.

Kelt Debreczen, 1885. junius 15.

Katz Jakab.
***BEJÁRAT** Teleki-utoza felől jobboldal 2. ajtó.*

Regale bérlet.

A „Vecsey“ család tulajdonát képező, Biharmegyében fekvő Nagy-Léta községbeli összes kisebb kir. haszonvételi jogok, az ehhez tartozó nagyvendéglővel és udvarkerttel és több korcsmákkal s ezek udvarkertjeivel a f. 1885. évi okt. hó 1-ső napjától kezdve 3 esetleg 6 évre zárt ajánlat utján haszonbérbe adatnak.

A haszonbéri összeg évenként 6000 frtot tesz ki.

Bérleni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlataikat 800 frt. bánatpénzzel együtt alólirott meghatalmazottnál az 1885 év. julius 1-ső napjának déli 12 óráját tegyék le.

A legtöbbet igérő — kivel a haszonbéri szerződés azonnal megköttetik, tartozik készpénzben vagy értékpapirokban egy negyed évi bérösszeget biztositékul letenni. Köteles továbbá a bérösszeget negyedévenként előlegesen fizetni.

Az ajánlatok közül a szabad választási jog, ugyszintán a legmagasabb ajánlat el, vagy el nem fogadása kizárólag a tulajdonosok tetszésére van fenntartva.

Hegedüs István
ügyvéd
Debreczen, nagyuj-uteza 1709
özv. Váradyné házában.

Eladó ház.

„A Szent-Annán 2544 sz. házam hozzávaló tartozmányaival szabad kézből eladó — közvetitők kizárva, — értekezhetni:

özv. Gerzon Zsigmondnénál Király-Daróczon.

66.
395. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom

készitményeinek

— készpénz fizetés mellett. —

Árak ausztriai értékben

költségmentesen

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

ingyen zsákkal.

	100 kilo
AB. Asztali dara nagyszemü	19.20
C. Szinte középszerü	18.20
0. Királyliszt	18.60
1. Lángliszt	18.—
2. Montliszt	17.40
3. Zsemlyeliszt 1-sö rendü	16.60
4. „ 2-od rendü	15.40
5 Fehér kenyérliszt 1-sö rendü	14.60
6. szinte 2-od „	13.60
7 Közép kenyérliszt 1-sö „	13.—
8. „ „ 2-od „	12.—
8½ Barna „ 1-sö	11.—
8¾ „ „ 2-od. á 70 klgr.	9.40
9. Lábliszt . . . á 70 klgr.	7.40
10 Veres liszt . . a 50 klgr.	—.—
11. Finom korpa zsákkal 50 „	4.60
11. „ „ zsák nélkül	4.—
12. Durva korpa zsákkal á 50 klgr.	4.—
12. „ „ zsák nélkül	3.40
Simán őrlött buzaliszt zsákkal 75 kgr.	9.60
Ugyanaz „ „ nélkül	9.—

DARA és LISZT.

25 kilós zacskókban

100 kilogramm zacskóval együtt

60 krjával drágább.

Debreczen, 1885. máj 21.

Kisebb vételeknél 60 krral drágább.

Alapittatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzoltószerek gyára, harang és érczöntödéje,

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

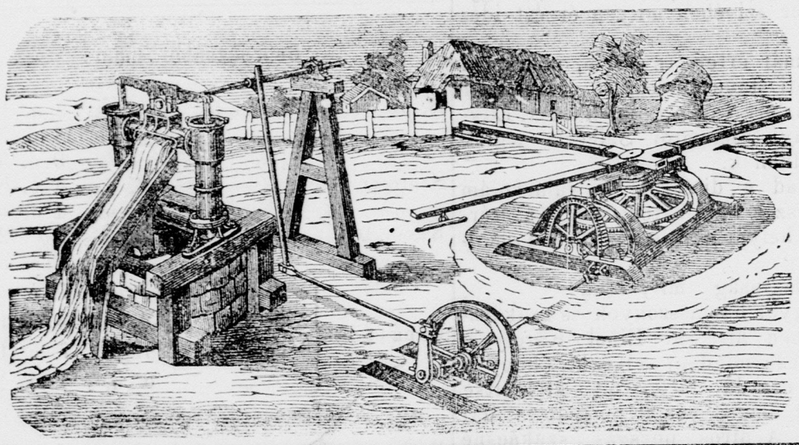

Ajánlja gyártmanyát mint magyar különlegességet,

kutakban és mindennemü szivattyukban

Elvállal **teljes vizvezetéket** berendezését **városok, földbirtokosok és magánzók** részéről, modern technicai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ- és MAGÁN FÜRDŐK

felszerelésére

szagmentes irszèkek

felállitására és minden vizmüvi munkálat gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kivánatra dijmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYAR.

OSZTRÁK KÖNYVTÁR

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

A „DEBRECZENI ELLENÖR”

legujabb és legdivatosabb betükkel

GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemü nyomdai munka gyors, diszes kiállitására.

Községi és gyámi rovatos ivek, hivatalos nyomtatnányok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK, GYÁSZJELENTÉSEK LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÈKOK,

báli meghivók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb árakon állittatnak ki.

☞ VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK. ☜

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Debreczen, 1885. Nyomatott a „Debreczeni Ellenör“ könvnyomydájában, Piacz, SIMONFFY-ház.